

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ирен Йорданова Пелтекова,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по „Методика на обучението по физическо възпитание (спортна анимация)“ в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по . . . , за нуждите на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ към Педагогически факултет, обявен от Тракийски университет, Стара Загора. Конкурсът е обявен на ДВ, бр. 38 от 28.04.2023 г.

Основание за представяне на становището: Участвам в състава на научно жури съгласно Заповед №2348 от 29.06.2023 г. на Ректора на Тракийския университет (Стара Загора) на основание чл. 4, ал.5, т.5 от ЗРАСРБ, чл. 5, ал. (14) и (15) от ПРАСТрУ и доклад от Декана на ПФ

За участие в обявения конкурс е подала документи единственият кандидат:

ас. д-р Донка Динчева Желева-Терзиева

1. Данни по кандидатурата

Представените по конкурса документи от ас. д-р Донка Динчева Желева-Терзиева отговарят на всички критерии по смисъла на процедурата за провеждане на настоящия конкурс. Документите са старателно описани и систематизирани, което значително улеснява оценяването на представените материали.

Кандидатът ас. д-р Донка Динчева Желева-Терзиева участва с научна продукция и материали с допълнителни изисквания от ТрУ, които ѝ носят общо 690 точки, с които покрива и надвишава минималните национални изисквания от 400 точки.

В количествен аспект, в конкурса за доцент, ас. д-р Донка Желева-Терзиева участва с научни трудове, включващи 2 монографии, едната от които по защитен дисертационен труд, 23 статии и доклади, публикувани в български и международни издания и 14 разработени учебни програми. Списъкът от публикации, които са представени за рецензиране, свидетелства за много добра публикационна дейност, предимно в областта на педагогиката на обучението по физическо възпитание, анимацията и превенцията за здравословен начин на живот чрез спортни занимания.

2. Данни за кандидата

Донка Динчева Желева-Терзиева е преподавател на трудов договор във Факултета по педагогика при Тракийския университет, Стара Загора от май 2015 г. и заема академичната длъжност „асистент“ по ТМФВСТ (вкл. ЛФК).

Професионалният ѝ път от 1996 до 2015 г. минава през попрището на учител по ФВС, старши учител по ФВС и старши учител по спортна подготовка.

Спортната биография показва, че е била състезателка по хандбал и футбол, като през сезон 1991/1992 става шампион на Р България по футбол. Донка Желева-Терзиева е утвърден и разпознаваем футболен съдия на национално и международно ниво. След прекратяване на съдийската кариера през 2014 г., започва да изпълнява функции на съдийски наблюдател и делегат в ЕЮГ и Трета лига. Донка Желева-Терзиева е ментор по програмата „Ментори и таланти“ на БФС за развитието на женското футболно съдийство – ниво 2 от 2017 г. до 2021 г. и програмата „Ментори и таланти“ на БФС за развитието на футболното съдийство – ниво 1 от 2021 г. до днес.

Обществените ангажименти на Желева-Терзиева са свързани със „СК Широко сърце“, Стара Загора – сдружение, работещо в областта на спорта и спортната анимация, на което е Председател. От 2016 г. тя е Зам.-Председател и Секретар на СК към ОС на БФС (Стара Загора), а от 2017 г. е координатор програма „Grassroots“ за развитието на ученическия (момичета и девойки) футбол за област Стара Загора.

Всички изброени факти за Донка Желева-Терзиева сами по себе си говорят за умението ѝ да съчетава много дейности на високо професионално ниво, да обучава млади хора и да контактува успешно с многообразна аудитория. Тя се очертава като образована, активна, комуникативна и ентусиазирана личност, което със сигурност ще ѝ помогне да изпълнява отлично преподавателската си дейност от позицията на доцент.

3. Учебно-преподавателска, проектна и научна дейност

Учебната натовареност на ас. д-р Донка Желева-Терзиева обхваща широк кръг от учебни дисциплини. Като асистент с докторска степен на образование тя води упражнения и лекции – общо 19 курса. Ас. д-р Донка Желева-Терзиева е разработила 14 учебни програми, от тях девет са по дисциплини за учебните планове на студенти от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, а останалите са за обучение в СДК за придобиване на допълнителна професионална квалификация „Начален учител“ и „Детски учител“.

Проектната дейност на кандидата се състои от участие в шест научни проекта на Тракийския университет, всички свързани с образованието.

Ас. д-р Желева-Терзиева активно участва в научни конференции на национално и международно ниво, където представя своите разработки и

контактува и обменя опит с колеги от други университети. Тя е представила в пакета от документи сертификати за 10 участия в научни конференции.

Определено смятам, че преподавателската дейност на ас. д-р Желева-Терзиева се отличава с многообразие, като в същото време тя се придържа в обхвата на своите компетенции. Участието в проектни дейности и научни конференции демонстрира креативността, изследователските и презентативните способности и професионализмът на кандидата. Представената справка за цитиранията доказва, че изследванията ѝ са познати в научните среди и се ползват от колегите ѝ.

4. Синтезирана оценка на научните трудове, представени за конкурса

Хабилитационният труд, с който участва в конкурса е озаглавен *„Ролята на когнитивната сфера в обучението по физическо възпитание“*. Трудът е с обем от 144 страници и е рецензиран от двама рецензенти: проф. д-р Жанета Стойкова, дпн и доц. д-р Корнелия Найденова. В него авторът разглежда знанията като когнитивна база за обучение по физическо възпитание и спорт и предпоставка за реализиране на ефективен образователен процес в областта на физическата култура, а самооценката като проява на рефлексивно поведение, водещо към самоактуализация. Теоретичният и практически опит на автора намира израз чрез прецизен, всеобхватен и системен анализ както на теоретичната страна на въпроса – знанията като основа за компетентностно ориентирано образование, така и практическата насоченост на обучението по физическо възпитание и спорт (ФВС). Донка Желева-Терзиева е положила научноизследователските си усилия в малко дискутирано поле на спортна педагогика, а именно важността на теоретичния потенциал на личността като база за формиране на умения и навици, отношения и нагласи в областта на физическото възпитание и спорта. Прочитът на теоретичната част на монографичния труд дава основание за оценяване на отличната степен на аналитична подготовка на автора. Системността в представянето оставя впечатлението за умения за съчетаване на знания от педагогиката и психологията и правилното им излагане. В монографията могат да се разграничат няколко смислови акцента. На първо място е направен аналитико-интерпретативен обзор на обвързаността и зависимостта между теориите за когнитивното развитие и учене и заниманията по ФВС. Авторът подробно представя теории на различни автори, относно усещането, възприятието, вниманието, паметта, мисленето и речта като основа за познавателните процеси и състояния, формиращи когнитивната сфера на личността, която от своя страна влияе върху човешките емоции и поведение. Друг смислов и концептуален акцент е аргументирано поставен върху разглеждането на двигателното действие като психически акт с физическо направление. Прецизно формулираните методологични компоненти – обект, предмет, цел, задачи и хипотези на емпиричното изследване, представено в монографията, са взаимнообусловени. Те

предполагат практико-приложен подход, който е реализиран успешно. Подбраните методи за провеждане на емпиричното изследване и обработка на получените данни са надеждни и целесъобразно подбрани. Контингентът от изследвани лица и етапите за реализиране на изследването са коректно представени и са в синхрон с научното търсене на отговори по поставените проблеми. Авторката умее да обобщава и интерпретира емпирична фактология. Съумява да отиде отвъд числовите данни и да достигне до дълбочината и същността на изследваните явления. От прецизния текст проличава отличната педагогическа компетентност и статистическа грамотност на ас. д-р Донка Желева-Терзиева. Авторката е съумяла в максимална степен да очертае сложната картина на процеса на обучение по физическо възпитание и спорт в българското училище, да направи полезни изводи, да очертае проблемите и да предложи реалистичен вариант за справянето с тях. Със своя хабилитационен труд тя смело и широко отваря вратите към бъдещи дискусии, свързани с необходимостта от създаване на учебник по учебния предмет „Физическо възпитание и спорт“ и планирането и провеждането на специализирани презентационни лекционни часове с теоретична насоченост на обучението при неразривно съобразяване с когнитивната база на образователния процес. Тук си позволявам да изкажа своята категорична подкрепа за тази предизвикателна инициатива. Табличното и графичното представяне на резултатите кореспондират с текста на анализа, което е подходящо с оглед по-доброто разбиране от читателя.

Хабилитационната монография е труд, който се отличава със значителен приносен характер, като теоретичните приноси според мен са концентрирани в първа глава, а практико-приложните в трета глава. Трудът е четивен, написан на разбираем и същевременно с това научен стил, добре илюстриран и логически представен. Като специалист за мен бе удоволствие да се запозная със съдържанието.

Втората монография *„Спортно-анимационната компетентност на педагога“*. УИ Тр.У Стара Загора, 2021; ISBN 978-954-314-108-1 е издадена на базата на защитен дисертационен труд от автора на тема „Формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност“. В книгата се разглежда академичният профил на педагога като спортен аниматор и доказва по категоричен начин, че чрез формиране на спортно-анимационна компетентност у педагозите се създава реална възможност те да успяват да поддържат оптимална двигателна активност при младите хора. Може да се отбележи, че нарастващата хиподинамия в съвременното общество е заболяване, което засяга хора всички възрастови групи и справянето с този проблем звучи все по-актуално. Както е известно основните симптоми на хиподинамията са липсата на физическа активност, наднормено тегло, намалена работоспособност, безсъние и емоционална лабилност. За справянето на тези проблеми голяма роля играят научните търсения на изследователи от много

научни направления. С разработването и представянето на авторски системно-структурен модел за формиране на спортно-анимационната компетентност на педагога, монографичния труд Донка Желева-Терзиева допринася за решаването на част от проблема.

Ас. д-р Донка Желева-Терзиева е част от авторския колектив на колективната монография „Компетентностен подход в обучението на студенти от педагогическия специалности“ (2021) с първи автор Мария Темникова, като ангажираността на ас. Желева-Терзиева е написването на главата „Компетентностен подход в обучението на студенти от педагогически специалности (с. 214–223)“. Авторката на главата прави преглед на диагностицирането в областта на физическата култура в образователната система с акцент върху контрола, проверката и оценката на степента на овладяване на двигателните действия и нивото на физическата дееспособност. Обстойно и нагледно се представя тестовата батерия, използвана за оценяване степента на физическа дееспособност като част от диагностицирането в областта на училищното образование. Посочени са и начините за оценяване и разнообразието от двигателни тестове, използвани в предучилищна възраст.

Останалите публикации допълват и задълбочават монографичните изследвания като анализират различни аспекти от областта на спортно-анимационната педагогическа компетентност и водене на здравословен начин на живот – публикации с №№ 2, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13, 16. Научните търсения на автора са насочени и към обучението на ученици и студенти – публикации с №№ 11, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22.

Недвусмисленият извод по отношение на научната продукция на Донка Желева-Терзиева е, че тя се отличава със задълбоченост, изследователска прецизност, творчески подход и практическа приложимост. Нейните научни анализи и предлагани решения допринасят за задълбочаване и разширяване на спортно-педагогическата проблематика.

5. Приноси

Като приемам приносите, формулирани от ас. д-р Донка Желева-Терзиева, намирам основание да обобща, че личният принос на кандидатът ас. д-р Донка Желева-Терзиева е с теоретичен и практико-приложен характер и насочен в следните основни направления:

- Разширяване теорията и методиката по ФВС – прилагане на когнитивните аспекти при обучението по физическо възпитание в контекста на компетентностния подход;
- Осъвременяване на академичната подготовка на студенти от педагогически специалности – разработен и апробиран авторски модел за формиране на професионално-педагогическа компетентност за реализиране на спортно-

анимационна дейност с деца от предучилищна и ученици от училищна възраст и разработени учебни програми за университетската документация;

- Формиране на здраво поколение и водене на здравословен начин на живот със средствата на физическото възпитание и спорта и анимацията - множество научни статии доказващи, че широкото навлизане на физическите упражнения и спорта в бита на хората може да допринесе за подобряване на физическо, психическо и социално благополучие на личността, групата и обществото.

Заклучение

Като изразявам удовлетворението си от научните, преподавателските и изследователските постижения на кандидата и оценявам приносите, актуалността и значимостта на разработките ѝ, **давам своя положителен вот за ас. д-р Донка Динчева Желева-Терзиева** за заемане на академична длъжност „доцент“ по „Методика на обучението по физическо възпитание (спортна анимация)“ в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по . . . , за нуждите на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ към Педагогически факултет.

25 август 2023 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Ирен Пелтекова/